

บทคัดย่อ

รายการวิทยุไทย ซีซั่น 3 มีจุดประสงค์หลักในการเผยแพร่ผลงานวิจัยของนักวิจัยไทยให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบถึงความสำคัญและความก้าวหน้าของวงการวิจัยไทย รวมถึงบทบาทของงานวิจัยไทยและบทบาทของ สกสว. นอกจากนี้ยังต้องการหาแนวทางการพัฒนารูปแบบการสื่อสารวิทยาศาสตร์เพื่อเป็นประโยชน์สำหรับรายการสื่อสารวิทยาศาสตร์รายการอื่นๆ โดยใช้สื่อเสียง podcast และสื่อวิดีโอ จากการดำเนินงานโครงการได้เผยแพร่ผลงานวิจัยไทยจากการสัมภาษณ์นักวิจัยไทยจำนวน 10 ตอน และคลิปวิดีโอ 16 คลิป ครอบคลุมสาขาวิชาในหลากหลายสาขาทั้งทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และด้านสังคมศาสตร์ สามารถเข้าถึงประชาชนทั่วไปเฉลี่ยตอนละ 32,389 คน มียอดการรับฟังรายการเฉลี่ยตอนละ 20,410 ครั้ง การเผยแพร่วิดีโอมียอดวิวเฉลี่ยตอนละ 839 วิว โดยการสำรวจจากแบบสอบถามพบว่า กลุ่มเป้าหมายของรายการมีสัดส่วนเพศชายต่อเพศหญิงร้อยละ 58 ต่อ 42 ในช่วงอายุ 23 – 29 ปี และ 30 – 39 ปี มีระดับการศึกษาระดับปริญญาตรี (ร้อยละ 65.25) และส่วนใหญ่กำลังศึกษาหรือทำงานด้านวิทยาศาสตร์และบริหารธุรกิจ/เศรษฐศาสตร์ พฤติกรรมการฟังที่สำคัญคือการรับฟังรายการแบบรวดเร็วจบและเลือกฟังซ้ำเฉพาะเนื้อหาที่สนใจ ขึ้นกับปัจจัยสำคัญคือ เวลา กิจกรรมระหว่างรับฟัง และความยากของเนื้อหา โดยนิยมรับฟังรายการขณะนั่งรถหรือเดินทาง และทำงานบ้าน

การนำเสนอรายการที่เน้นความหลากหลายของสาขาและงานวิจัยที่มีการบูรณาการระหว่างศาสตร์ และมีกลยุทธ์สำคัญของรายการคือ ความรู้คู่ความบันเทิง โดยผลการเผยแพร่พบว่าในภาพรวมผู้ฟังมีความพึงพอใจต่อรายการเป็นอย่างมาก ทั้งในด้านความสนุก เนื้อหาทางวิชาการ ความน่าสนใจของนักวิจัย และบทบาทของพิธีกร ซึ่งผลการวิจัยสามารถเป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสื่อสารวิทยาศาสตร์ที่ดี และการจัดทำรายการด้วยสื่อที่หลากหลายพบว่า ผู้ฟังรับฟังผ่านทางแอปเล่น podcast ร้อยละ 52.6 และฟังผ่านทาง YouTube ร้อยละ 29.1 โดยผู้ฟังชื่นชอบและสนับสนุนการจัดทำสื่อวิดีโอประกอบสื่อเสียง เพราะช่วยเพิ่มความเข้าใจของเนื้อหางานวิจัยและได้รับชมบรรยากาศขณะสัมภาษณ์ นอกจากนี้ โครงการฯ ยังมีการจัดทำหนังสือจากรายการวิทยุไทย ซีซั่น 2 คือ หนังสือวิทยุไทย เล่ม 3 และเล่ม 4 เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนทั่วไปสนใจงานวิจัยของไทยมากขึ้นและช่วยส่งเสริมให้ประชาชนเข้าถึงงานวิจัยไทยได้กว้างขึ้น ผู้ฟังรายการมีข้อเสนอแนะให้มีการประชาสัมพันธ์อย่างจริงจังและมีความถี่มากขึ้นเพื่อเพิ่มกลุ่มเป้าหมาย และสนับสนุนให้ สกสว. ประชาสัมพันธ์หน่วยงานให้มากขึ้น และรักษามีสภาพในการสนับสนุนงานวิจัยและสนับสนุนการสื่อสารวิทยาศาสตร์ให้ประชาชนรู้จักในวงกว้างต่อไป

คำสำคัญ : การสื่อสารวิทยาศาสตร์, การเผยแพร่งานวิจัย, สื่อใหม่, พ็อดแคสต์, วิดีโอ, รูปแบบการสื่อสาร

Abstract

The aim of this project was to create media that raises public awareness about the diverse fields of research that are being conducted in Thailand, especially those that have been supported by TSRI. At the same time, it also showcased the life and career of successful researchers who can be very inspiring to the audience. The format of “WiTThai Season 3” was presented in 10 podcast episodes (each about 2 hours long), and 16 supplemental video clips. The podcast had on average 20,410 listens per episode, while the video had on average 839 views per clip on YouTube. Facebook posts accompanying each podcast episode were able to reach 32,389 people on average. The results of online questionnaire showed that the main audience was 23-39 years old, majority of which has at least bachelor degree education (62.25%) and worked or studied in the fields of science and business or economy. Most audience listened to the show while commuting, or working and about 30% of podcast listeners also went to YouTube to watch the videos.

The show received very good review in general, with the audience praising the fun atmosphere, the depth of the academic content, the diversity of subjects, the charismatic personalities of the researchers, and the interviewing skill of the hosts. The details of these aspects, discussed further in this report, can serve as guidelines on how to create media that effectively communicate and deeply engage the audience on otherwise difficult intellectual subjects.

In addition to producing the show “WiTThai Season 3”, this project also included making the book version of the show “WiTThai Season 2”, which would help disseminate the awareness of Thai research even further among the general public.

Keywords: Strategic Communication, Science Communication, Thai Research, Podcast, Video